

พฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ตามการรับรู้ของตนเองและของครู เขตการศึกษา 12

นายประเทือง ภิรมย์รักษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-947-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014514

DISTRICT SUPERVISORS' LEADERSHIP BEHAVIOR AS PERCEIVED
BY THEMSELVES AND TEACHERS, EDUCATIONAL REGION TWELVE.

Mr. Pratuang Piromrak

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-947-5

ประเทือง ภิมรย์รักษ์ : พฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้
ของตนเองและของครู เขตการศึกษา 12 (DISTRICT SUPERVISORS' LEADERSHIP
BEHAVIOR AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS, EDUCATIONAL REGION
TWELVE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 109 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษา
นิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของตนเองและของครู เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไป
ยังศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 120 ชุด และส่งไปให้ครูผู้สอน จำนวน 376 ชุด ได้รับแบบสอบถาม
กลับคืนมาและใช้ในการวิจัยได้ จำนวน 488 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.39 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
การหาค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม และทดสอบสมมติฐานด้วย

ผลการวิจัยพบว่า ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์โดยส่วนรวมหรือเป็นรายพฤติกรรมก็ตาม
ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและครู ให้การรับรู้ต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ว่าได้
ปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมความเป็นผู้นำในฐานะเป็นผู้ริเริ่ม ผู้นำในฐานะเป็นผู้
ปรับปรุงแก้ไข ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับ ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้นำในฐานะ
เป็นผู้พูดที่ไต่ผลดี ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงานที่ดี และผู้นำในฐานะเป็นผู้เช่าสังคมได้ดี

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้
ของตนเองและของครูแล้ว ปรากฏว่า ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยส่วนรวมหรือเป็น
รายพฤติกรรมย่อยก็ตาม การรับรู้ของศึกษานิเทศก์อำเภอและของครูที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำ
ของศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วไลรัตน์

FRATUANG PIROMRAK : DISTRICT SUPERVISORS' LEADERSHIP BEHAVIOR AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS, EDUCATIONAL REGION TWELVE. THESIS ADVISOR : ASSI. PROF. VALAIRAT BCONSAWATDI. M.Ed. 109 PP.

The purposes of this study were to investigate the district supervisors' leadership behavior as perceived by themselves and teachers of Educational Region Twelve, and to compare it.

One hundred twenty and three hundred seventy six questionnaires were sent to the district supervisors and the teachers. Four hundred eighty eight questionnaires, accounted for 98.39 percent, were returned, and then analyzed in terms of percentage and mode. A K-S test method was also employed.

Findings :

1. Whether as a whole or specifically, both district supervisors and teachers perceived that the district supervisors performed at the above average level for the following aspects of leadership : as an initiator, as an improver, as a recognizer, as a helper, as an effective speaker, as a co-ordinator and as a social man.

2. When compared the district supervisors' leadership behavior as perceived by themselves and teachers, the results showed significant differences at the .05 level of the whole and specifically.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารการศึกษา.....
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา 2530.....

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์

อนึ่ง ในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความกรุณาให้ข้อเสนอแนะจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คูปรัดน์ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ฉวีวรรณ กิรติกร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และอาจารย์ ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์ ดร.จำรัส นองมาก หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาเอกชน และอาจารย์จ่านงค์ มิ่งฉาย หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ในการใช้คำสถิติเพื่อการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำอย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ปุณฺณโชติ ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ ดร.มิลินทร์ สำเภาเงิน อธิการบดีสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ ตลอดจนครูผู้สอนทุกคนในเขตการศึกษา 12 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถาม รวบรวมและติดตามแบบสอบถาม จนได้จำนวนเพียงพอที่สามารถทำการวิจัยได้

ประการสำคัญ การวิจัยครั้งนี้คงจะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้โดยง่าย ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์อรุณี ภิรมย์รักษ์ โรงเรียนวัดท่าเกวียน(สัณฺฑิต) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้ช่วยแจกแจงข้อมูล คำนวณค่าสถิติ และให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่าน ที่ได้กล่าวมาข้างต้นไว้ ณ โอกาสนี้.

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ	
รายการตารางประกอบ	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ของการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	10
การเสนอผลการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของความเป็นผู้นำ	12
ทฤษฎีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ	15
ทฤษฎีพฤติกรรมของความเป็นผู้นำ	22
ทฤษฎีพฤติกรรมของความเป็นผู้นำตามสถานการณ์	31
ทฤษฎีพฤติกรรมความเป็นผู้นำในการนิเทศ	37
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	47
กลุ่มตัวอย่างประชากร	47
เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล	47
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ตอนที่ 2 พฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ..	52
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	89
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ	90
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการพิจารณาตรวจสอบแบบ สอบถามเพื่อการวิจัย จากผู้วิจัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ	91
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	92
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	93
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	94
จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามที่ได้รับคืนอย่าง สมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ	101
เปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของตนเองและของครู ที่ปฏิบัติในระดับต่าง ๆ .	103
เปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของตนเองและของครู ที่ปฏิบัติในระดับต่าง ๆ คิด เป็นร้อยละ	105
เปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของตนเองและของครู ที่ปฏิบัติในระดับฐานนิยม	107
ประวัติผู้เขียน	109

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..	50
2 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ริเริ่มของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของตนเอง และของครู	52
3 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ปรับปรุงแก้ไขของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	54
4 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	56
5 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	58
6 ผู้นำในฐานะเป็นผู้พูดที่ไ้ผลดีของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ของ ตนเองและของครู	60
7 ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงานที่ดีของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	62
8 ผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	64
9 เปรียบเทียบพฤติกรรมการความเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามการรับรู้ ของตนเองและของครู	66

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย